

Projecte Alfa

Un programa feminista

Les alumnes d'alfabetització del CFPAM en una de les sessions del Projecte Alfa (16/02/2021).

El **Projecte Alfa** es va concebre com una intervenció formativa en clau feminista, destinada a les nostres alumnes del curs d'alfabetització, un grup de dones caracteritzat pel seu origen magrebí, per ser musulmanes i provinents de zones rurals. Aquestes característiques fan que la discriminació de gènere sigui travessada per altres tipus de discriminació de caràcter religiós o ètnic. Totes aquestes discriminacions calia considerar-les com un tot, com un projecte feminista basat en la interseccionalitat.

Aquest projecte és el resultat d'un treball cooperatiu entre les regidories d'Igualtat i d'Educació. La tècnica d'Igualtat i la responsable de coeducació del CFPAM van redactar el projecte per presentar-lo a la Secretaria d'Igualtat, Migracions i Ciutadania de la Generalitat de Catalunya, condició *sine qua non* per poder acollir-nos al **Programa de prevenció de la violència masclista en l'àmbit comunitari d'origen tradicional, vinculat al Pacte d'Estat de violència de gènere**. Aquest programa apunta com una de les màximes preocupacions l'alt índex de dones migrants analfabetes i considera que aquesta condició determina una major vulnerabilitat enfront de les violències. Per aquest motiu, el projecte el vam centrar en les alumnes del curs d'alfabetització del CFPAM.

El Projecte es va organitzar en dos **tallers**: el primer taller va ser del 16 de febrer al 23 de març de 2021, i el segon taller, del 21 d'octubre al 18 de novembre de 2021. Cada taller constava de sis sessions de dues hores cadascuna.

Els tallers van ser impartits pel personal tècnic de la Secretaria d'Igualtat, Migracions i Ciutadania de la Generalitat de Catalunya, amb la col·laboració de la tècnica d'Igualtat de l'Ajuntament del Masnou, la responsable de coeducació de l'Escola Municipal de Persones Adultes i una intèrpret de parla àrab que era una exalumna del CFPAM.

Els **continguts** treballats van ser els següents:

1. Drets humans de les dones.
2. Estereotips i rols de gènere, l'amor romàntic.
3. Violències de gènere i masclistes.
4. Drets sexuals i reproductius.
5. Formes de violències i discriminacions contra les dones.
6. Autoestima i xarxes.

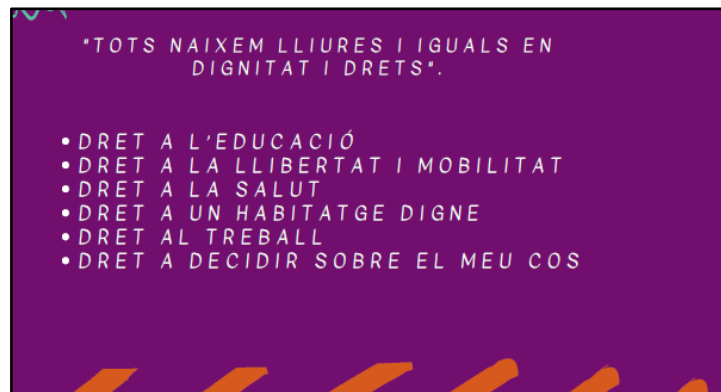
La **metodologia** emprada combina conceptes teòrics i pràctics amb material audiovisual per fomentar i facilitar la participació de les alumnes.

Les participants van recordar la seva infantesa i adolescència, i van ressaltar, totes, la impossibilitat d'anar a l'escola. Una alumna destacava el fet de no poder jugar quan era petita. La majoria relataven la discriminació que havien patit respecte als seus germans: aquests sí que podien jugar, ells sí que anaven a l'escola, mentre que elles es quedaven a casa ajudant la mare en les feines domèstiques.

Es van evidenciar les desigualtats en matèria de drets socials en funció del lloc de naixement i del gènere, així com la confluència d'aquest darrer amb altres factors de discriminació. Van ressaltar la necessitat de treballar per una societat més igualitària.

Les alumnes van relatar les dificultats que troben per assolir una vida digna, i destacaven la resistència per part dels empleadors a fer-los un contracte laboral. Consideraven que el dret a l'habitatge és un dret permanentment vulnerat. També explicaven que els pisos als quals tenen accés no solen tenir bones condicions (poca llum, humitat...), i a més a més, que el lloguer al Masnou és molt car.

Sobretot es queixaven del fet que hi ha moltes immobiliàries que no els volen llogar un pis per la seva condició d'immigrants. Reclamaven que hi hauria d'haver pisos dignes a preus ajustats.

També es van mostrar molt conscients de la desigualtat de gènere que pateixen, sobretot en l'àmbit domèstic, on són les dones les que carreguen tota la feina, independentment de si el marit treballa o no.

Explicaven que percebien una gran diferència entre el Marroc i Espanya quant a la posició de l'home i la dona, i que això va ser un xoc. Algunes declaren, orgulloses, que s'han separat i que estan millor soles.

Totes afirmen que no volen per a les seves filles el que elles han viscut. Desitgen per a elles una relació d'igualtat i que, per exemple, les tasques domèstiques siguin compartides en igualtat de dedicació i responsabilitat amb els homes.

Ressaltem el fet que dues alumnes que han patit violència per part de les seves exparelles hagin estat capaces de parlar tan obertament del que han sofert i que anomenin aquest abús pel seu nom: **violència masclista**. Són coneixedores dels serveis que tenen al seu abast —SIAD— i els utilitzen per superar el trauma que implica haver patit violència per part de la parella.

Les alumnes consideren que s'hauria de promoure el respecte per les diferents cultures i religions.

Dues expliquen que s'han vist obligades a treure's el *hijab* a la feina i que això atempta contra la seva llibertat.

La **valoració** del programa ha estat molt positiva, tant per part de les participants com per part de les responsables del projecte. Al llarg de les sessions, a partir del relat de les participants, hem pogut identificar les discriminacions que han patit. Com ja hem esmentat, totes les participants relaten el fet que durant la infantesa els seus germans anaven a l'escola mentre que elles es quedaven a casa amb les mares per ajudar en les tasques domèstiques. En un principi ho veien com quelcom normal, però al final de les sessions és evident que s'han adonat de la discriminació que han patit pel fet de ser dones.

Podem afirmar que s'ha produït una presa de consciència de les discriminacions de gènere; no només en són conscients, sinó que desitgen canvis cap a una societat més igualitària que vegi en la diversitat una font de riquesa i no un motiu de discriminació.

Ha estat emocionant veure com al llarg de les sessions s'anaven creant complicitats, com s'anaven teixint fils d'unió entre totes les participants i com s'obria el camí cap al seu empoderament.

A continuació es recullen algunes frases dites per les alumnes que posen de manifest tant la idoneïtat de la intervenció com el resultat en termes de presa de consciència per part d'elles:

«S'hauria de garantir la igualtat de salari pel mateix treball.»

«A la feina m'han obligat a treure'm el mocador del cap i això atempta contra la meua llibertat.»

«Moltes vegades ens sentim víctimes de xenofòbia.»

«M'agrada aquesta idea d'igualtat entre homes i dones.»

«Som discriminades per la nostra condició d'immigrants.»

«L'amor no ho pot tot, ni canvia les persones.»

«Quan era petita el meu pare em deia, "tu a casa". Després, el meu marit també em deia, "tu a casa". Ara dic al meu marit: "Tu a casa i jo a l'escola, i fes el sopar que jo arribo tard".»

En algunes alumnes s'ha notat un canvi molt significatiu, difícil d'explicar, però el fet és que venen més contentes a classe; sembla com si s'haguessin tret un pes de sobre. Fa pensar en el llibre *La mística de la feminitat*, en què Betty Friedan analitza el "mal que no té nom" de tantes dones. Després d'identificar les discriminacions patides les han pogut anomenar. És com obrir els ulls, i això ho canvia tot.

Un aspecte especialment positiu que cal destacar d'aquest programa és que les alumnes, en tenir l'oportunitat de parlar àrab, han pogut explicar i compartir aspectes de la seva vida amb tot el grup i, així, les docents hem pogut saber més de les nostres alumnes, dels seus problemes, dels seus anhels i, en definitiva, conèixer-les una mica millor. Aquest acostament entre docents i alumnes ha contribuït a millorar l'experiència d'ensenyament-aprenentatge.